

Înalta Curte de Casație și Justiție

Completul competent sa judece recursul în interesul legii

Decizie nr. 19/2022 din 03 octombrie 2022

Dosar nr. 1276/1/2022

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1061 din 02 noiembrie 2022

Corina-Alina Corbu - președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Rodica Dorin - pentru președintele delegat al Secției a II-a civile
Laura-Mihaela Ivanovici - președintele Secției I civile
Denisa Angelica Stănișor - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Andrei Claudiu Rus - pentru președintele Secției penale
Roxana Popa - judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Sandu-Necula - judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu - judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță - judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu - judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau - judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă - judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu - judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu - judecător la Secția a II-a civilă
George Bogdan Florescu - judecător la Secția a II-a civilă
Adina Oana Surdu - judecător la Secția a II-a civilă
Ileana-Izabela Dolache-Bogdan - judecător la Secția a II-a civilă
Veronica Magdalena Dănăilă - judecător la Secția a II-a civilă
Csaba Bela Nasz - judecător la Secția a II-a civilă
Simona Lala Cristescu - judecător la Secția civilă
Cristina Truțescu - judecător la Secția civilă
Adriana Florina Secrețeanu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Beatrice Mariș - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Constantin Epure - judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie - judecător la Secția penală

1. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 1.276/1/2022 este legal constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (1) din Codul de procedură civilă și art. 34 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror-șef al Secției judiciare Antonia Eleonora Constantin.

4. La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Repana, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulament.

5. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ia în examinare recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, ce formează obiectul Dosarului nr. 1.276/1/2022.

6. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus la dosar raportul întocmit de judecătorii-raportori, precum și punctul de vedere al procurorului general.

7. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul asupra recursului în interesul legii reprezentantului procurorului general.

8. Doamna procuror Antonia Eleonora Constantin apreciază că cea de-a doua orientare jurisprudențială este în litera și în spiritul legii, în sensul că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt suspendate de drept căile de atac declarate de debitorul societate de asigurare/reasigurare împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui creditor/unor creditori introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii procedurii de faliment. Susține punctul de vedere al Ministerului Public, așa cum a fost formulat în scris, și solicită admiterea recursului în interesul legii și pronunțarea unei decizii de unificare a practicii judiciare.

9. Doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul membrilor completului, în cazul în care au întrebări pentru reprezentanta Ministerului Public.

10. La întrebarea domnului judecător Cosmin Horia Mihăianu, doamna procuror Antonia Eleonora Constantin arată că prevederile art. 75 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, au caracter general, iar cele ale art. 262 alin. (4) din aceeași lege sunt norme cu caracter special, care nu derogă de la dispozițiile art. 75 alin. (2) din lege, fiind un caz de aplicare particulară a acestui text legal.

11. Nemaifiind alte întrebări pentru reprezentantul procurorului general, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar completul rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și obiectul recursului în interesul legii

12. Prin Hotărârea nr. 67 din 7 iunie 2022, Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii ce vizează următoarea problemă de drept: "Sunt suspendate de drept, în condițiile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, căile de atac

declarate de debitorul societate de asigurare/reasigurare față de care s-a deschis procedura falimentului, împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui creditor/unor creditori introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii acestei proceduri?".

II. Dispozițiile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

13. Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 85/2014):

" **Art. 75. - (1)** De la data deschiderii procedurii se suspendă de drept toate acțiunile judiciare, extrajudiciare sau măsurile de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului. Valorificarea drepturilor acestora se poate face numai în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererilor de admitere a creanțelor. Repunerea pe rol a acestora este posibilă doar în cazul desființării hotărârii de deschidere a procedurii, a revocării încheierii de deschidere a procedurii sau în cazul închiderii procedurii în condițiile art. 178. În cazul în care hotărârea de deschidere a procedurii este desființată sau, după caz, revocată, acțiunile judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului pot fi repuse pe rol, iar măsurile de executare silită pot fi reluate. La data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii, atât acțiunea judiciară sau extrajudiciară, cât și executările silite suspendate încetează.

(2) Nu sunt supuse suspendării de drept prevăzute la alin. (1):

a) căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii și nici acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului;

b) acțiunile judiciare îndreptate împotriva codebitorilor și/sau terților garanți;

c) procedurile extrajudiciare aflate pe rolul comisiilor sportive din cadrul federațiilor sportive care funcționează potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, având ca obiect denunțarea unilaterală a contractelor individuale de muncă sau convențiilor civile ale sportivilor și sancțiuni sportive aplicabile în această situație sau orice alte litigii având ca obiect dreptul sportivului de a participa la competiție. (...)"

" **Art. 262. - (...)**

(4) Hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare. Creanțele pretinse în aceste procese se înregistrează la dosarul de faliment al tribunalului și se supun examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit prezentei legi. Efectele procedurii de faliment asupra unui proces civil în curs privind un bun sau un drept de care a fost deposedată societatea de asigurare/reasigurare sunt reglementate de legea statului membru în care procesul este în curs. (...)"

III. Orientările jurisprudențiale divergente

14. Autorul sesizării a arătat că în urma analizării practicii judiciare existente la nivel național a rezultat că problema de drept a fost soluționată diferit de către instanțele judecătorești.

15. Astfel, într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că intervine suspendarea de drept a căilor de atac declarate de către asigurator împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost

soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori introduse pe rolul instanței înaintea deschiderii procedurii de faliment a debitorului asigurător, deoarece dispozițiile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 au caracter de normă specială față de cele generale ale art. 75 din același act normativ.

16. În consecință, deschiderea procedurii de faliment față de asigurător determină atât suspendarea căilor de atac promovate de către acesta, cât și a acțiunilor civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului, nefiind aplicabile situațiile de excepție reglementate de art. 75 alin. (2) din Legea nr. 85/2014.

17. Această opinie este argumentată pe specificul procedurii de insolvență a societăților de asigurare/reasigurare, în cazul cărora nu există o perioadă de observație sau o procedură de reorganizare, ci se deschide direct procedura de faliment. Prin urmare, pasivul debitorului trebuie clarificat într-un interval scurt de timp, fără a putea aștepta soluționarea unor proceduri care se pot întinde pe durata a câțiva ani.

18. Persoanele care pretind un drept de creanță împotriva debitorului societate de asigurare/reasigurare pot formula o declarație de creanță în cadrul procedurii de faliment a acestuia sau se pot adresa Fondului de garantare a asiguraților, conform procedurii reglementate de art. 14-16 din Legea nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 213/2015). Mai mult, creditorii pot urma ambele proceduri, atât o cerere adresată Fondului, cât și o declarație de creanță pentru suma care depășește plafonul reglementat de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 213/2015.

19. La fel ca în dreptul comun, un efect al deschiderii procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare îl reprezintă suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare. În realitate, toate aceste acțiuni în final vor înceta pentru că, prin forța împrejurărilor, suspendarea presupune reluarea la un moment dat a acestor acțiuni, situație imposibilă în cazul falimentului societăților de asigurare/reasigurare, știut fiind că societatea debitoare nu mai poate reveni la existența normală dinaintea falimentului.

20. În sensul acestei opinii au fost anexate sesizării hotărâri judecătorești definitive, respectiv decizii și încheieri pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția I civilă și Secția a II-a civilă, Tribunalul Galați - Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a civilă, de insolvență și litigii cu profesioniștii și societăți, Curtea de Apel Cluj - Secția a II-a civilă și Curtea de Apel Oradea - Secția a II-a civilă.

21. Potrivit celei de-a doua orientări jurisprudențiale, instanțele au reținut că nu suntem în prezența unui caz de suspendare de drept a căii de atac promovate de societatea de asigurare/reasigurare împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori introduse pe rolul instanței înaintea deschiderii procedurii de faliment, considerându-se că dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 85/2014 sunt aplicabile, conform art. 242 din același act normativ. Potrivit acestui text de lege, prevederile capitolului I (Dispoziții comune în procedura insolvenței - deci, inclusiv art. 75), cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a (Reorganizarea), se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

22. Astfel, dispozițiile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 se completează cu dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) din același act normativ, deoarece nu există vreo contradicție între cele două texte și nici vreo derogare expresă. Ca atare, căile de atac declarate de societatea de asigurare/reasigurare vor fi judecate în continuare chiar dacă debitorul este în faliment.

23. Un argument în plus în sprijinul acestei opinii se referă și la conținutul dispozițiilor art. 262 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, care reglementează înscrierea în tabelul creditorilor a creanțelor constatate prin titluri executorii obținute ulterior momentului pronunțării hotărârii de faliment. Acest text ar fi aplicabil doar dacă dispozițiile art. 262 alin. (4) din același act normativ nu ar avea în vedere și suspendarea căilor

de atac declarate de către debitor, fiind astfel posibilă obținerea unor titluri constând în hotărâri judecătorești cu caracter executoriu ulterior deschiderii procedurii de faliment, pentru a avea aplicabilitate și art. 262 alin. (5) din Legea nr. 85/2014. Aceste dispoziții speciale care vizează societățile de asigurare/reasigurare sunt în acord și cu prevederile generale cuprinse în art. 75 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014, legiuitorul exceptând de la suspendarea de drept prevăzută de alin. (1) căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui creditor începute înaintea deschiderii procedurii [art. 75 alin. (2) lit. a)].

24. Or, dispozițiile art. 262 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2014 au caracter derogatoriu, determinat de specificitatea falimentului societăților de asigurare/reasigurare, numai în măsura în care conțin soluții legislative derogatorii. În măsura în care art. 262 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2014 nu dispune ceva diferit în raport cu norma generală - art. 75 alin. (1) și (2) din aceeași lege, aceasta se aplică în mod obligatoriu, în completare, pentru situațiile nereglementate diferit. Pentru situațiile nereglementate de art. 262 din Legea nr. 85/2014 se aplică norma generală.

25. În sensul acestei orientări jurisprudențiale au fost anexate sesizării hotărâri judecătorești definitive, încheieri și decizii, ale Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția I civilă și Secția a II-a civilă, Curții de Apel Cluj - Secția a II-a civilă, Tribunalului Prahova - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Curții de Apel Oradea - Secția a II-a civilă și Curții de Apel Cluj - Secția a II-a civilă.

IV. Jurisprudența Curții Constituționale

26. Prin Decizia nr. 36 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 22 mai 2018 (paragrafele 21 și 22), și prin Decizia nr. 690 din 8 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 18 martie 2019 (paragrafele 20 și 22), Curtea Constituțională a arătat că "prevederile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 nu trebuie interpretate disparat, ci trebuie avut în vedere, pe de o parte, art. 262 în integralitatea sa și, pe de altă parte, întreg cadrul legislativ în materie, respectiv, în mod concret, art. 242 din Legea nr. 85/2014, potrivit căruia prevederile capitolului I (din care fac parte și dispozițiile art. 75, care conțin și excepții de la procedura suspendării de drept a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului), cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol".

27. Totodată, s-a reținut că, în acest context, în virtutea rolului activ al judecătorului, revine instanței de judecată competența și, în același timp, obligația de a analiza în ce măsură acțiunile aflate în curs de soluționare pe rolul său se circumscriu cerințelor cuprinse în dispozițiile criticate coroborate cu cadrul legislativ în materie.

28. Cu privire la măsura suspendării de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a executărilor silită îndreptate împotriva societății debitoare ca urmare a declanșării procedurii insolvenței, prevăzută la art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, Curtea Constituțională a arătat, prin cele două decizii sus-menționate, că aceasta se justifică prin natura specială a procedurii prevăzute de legislația în materia insolvenței, procedură care impune crearea unui cadru unitar, colectiv, consensual și egalitar în care creditorii unui debitor comun să își poată valorifica drepturile împotriva debitorului aflat în stare de insolvență. În aceste condiții, existența unor acțiuni paralele cu procedura concursuală prevăzută de lege ar produce incertitudine cu privire la masa credală, fapt ce ar face imposibilă evaluarea activului și pasivului averii debitorului, în vederea distribuirii rezultatului lichidării (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 842 din 11 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 11 decembrie 2012).

29. În același sens s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 746 din 22 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 100 din 8 februarie 2019, și Decizia nr. 484 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1214 din 11 decembrie 2020, prin care au fost respinse, ca neîntemeiate, excepțiile de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014.

V. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

30. În legătură cu problema de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii este de menționat Decizia nr. 26 din 20 noiembrie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 162 din 21 februarie 2018, prin care a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 86 din Codul de procedură penală, s-a stabilit că, în procesul penal, Fondul de garantare a asiguraților, în cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de autovehicule asigurate la o societate de asigurare aflată în faliment, nu are calitatea de parte responsabilă civilmente.

31. În considerentele acestei decizii s-a reținut, la pct. 8, că "în cazul Fondului de garantare a asiguraților există o societate de asigurare care are calitatea de parte responsabilă civilmente și calitatea de subiect de drept, împotriva căreia s-a dispus deschiderea procedurii falimentului, iar din disponibilitățile Fondului de garantare a asiguraților se asigură efectuarea plății despăgubirilor către creditorii de asigurări în cadrul unei proceduri administrative. Raporturile dintre creditorii de asigurări și Fondul de garantare a asiguraților se derulează în cadrul procedurii speciale reglementate în cap. III din Legea nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților, iar nu în cadrul procesului penal". S-a mai reținut că, "prin raportare la conținutul normei legale ce definește noțiunea de parte responsabilă civilmente, reiese că protejarea creditorilor de asigurări de consecințele insolvenței unui asigurător se realizează de către Fondul de garantare a asiguraților prin intermediul unei proceduri special reglementate legislativ, iar nu prin atragerea acestuia în procesul penal, ca parte responsabilă civilmente".

32. Prin Decizia nr. 17 din 20 iulie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 61 din 20 ianuarie 2021, s-a arătat, în paragraful 169, că "pentru garantarea scopului procedurii și pentru conservarea caracteristicilor acesteia, legiuitorul a prevăzut în art. 75 din Legea nr. 85/2014 limitarea drepturilor altor creditori de a finaliza demersuri judiciare (acțiuni judiciare, extrajudiciare și executări silite) de la data deschiderii procedurii insolvenței, prin inserarea unui caz de suspendare de drept a acestor demersuri vizând realizarea unor drepturi de creanță asupra averii debitorului în insolvență, precum și prin prevederea măsurii încetării acțiunilor de la data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii".

VI. Opinia Colegiului de conducere al Curții de Apel Cluj

33. Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj a apreciat că recursul în interesul legii este admisibil, fiind necesară pronunțarea unei decizii de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin care să se asigure interpretarea și aplicarea unitară a legii, dat fiind că s-a făcut dovada că problema de drept analizată a fost soluționată neunitar, soluțiile identificate aparținând unor instanțe diferite.

34. Titularul sesizării a menționat că identificarea practicii judiciare neunitare în cazul concret analizat are specificul că pronunțarea instanțelor cu privire la incidența acestui caz de suspendare se realizează în cele mai multe cazuri prin încheiere de ședință, și nu prin hotărârea judecătorească de soluționare a căii de atac declarate în cauză.

35. Astfel, problema de procedură civilă este rezolvată în mod diferit prin încheierile de ședință (sau practice, după caz) prin care instanțele dispun cu privire la suspendarea judecării căii de atac, din oficiu sau la cererea părților, anterior soluționării definitive a dosarului.

36. Cu toate acestea, au fost identificate nu numai încheieri de ședință, ci chiar și suficiente decizii definitive prin care chestiunea procedurală care a generat practică judiciară neunitară a fost analizată și soluționată în mod diferit.

37. În consecință, s-a apreciat că sunt respectate toate exigențele de admisibilitate ale instituției recursului în interesul legii, așa cum sunt reglementate de dispozițiile art. 515 din Codul de procedură civilă.

38. S-a mai arătat că problema de drept supusă atenției este de mare importanță practică, în contextul deschiderii procedurii de faliment față de societăți de asigurare care dețin o cotă ridicată din piața națională a asigurărilor și care, inevitabil, sunt implicate în multe litigii aflate în diferite stadii procesuale.

39. Practica judiciară neunitară în ceea ce privește suspendarea sau, dimpotrivă, continuarea soluționării căilor de atac declarate de către asigurator (indiferent că este vorba despre apel, recurs sau o altă cale extraordinară de atac) creează o reală confuzie în rândul justițiabililor cu privire la obligațiile procesuale care le revin în acest context: trebuie să continue valorificarea drepturilor în cadrul litigiilor înregistrate pe rolul instanțelor judecătorești anterior deschiderii procedurii de faliment sau sunt nevoiți să inițieze noi demersuri specifice în contextul deschiderii procedurii de faliment al societății de asigurare, respectiv formularea unor declarații de creanță sau a unor solicitări adresate Fondului de garantare a asiguraților, conform procedurilor reglementate de art. 14-16 din Legea nr. 213/2015.

40. Titularul sesizării nu a expus un punct de vedere propriu cu privire la problema de drept soluționată diferit.

VII. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

41. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat ca fiind în litera și în spiritul legii a doua orientare jurisprudențială.

42. În motivarea punctului de vedere exprimat, a arătat că există suficiente argumente de interpretare sistematică (metodă de interpretare care presupune că lămurirea conținutului unei norme trebuie făcută subiectam materiam), pentru a se ajunge la concluzia că dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) teza întâi din Legea nr. 85/2014 sunt aplicabile în completarea prevederilor art. 262 alin. (4) din aceeași lege.

43. În urma unei analize istorice și teleologice se ajunge la concluzia că reglementările care anterior se regăseau în diferite legi speciale și pentru care completarea cu legea generală în materia insolvenței era posibilă, fie în temeiul unei norme de trimitere, fie prin simpla aplicare a principiului generalia specialibus non derogant, au fost integrate armonios în arhitectura de ansamblu a Legii nr. 85/2014, cu respectarea normelor de tehnică legislativă prevăzute de art. 35 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 24/2000).

44. Pentru toate materiile din capitolele II-IV, integrate în titlul II al Legii nr. 85/2014, completarea cu dispozițiile comune din capitolul I al aceluiași titlu, deci inclusiv cu prevederile din secțiunea a 3-a a acestui capitol, referitoare la deschiderea procedurii și efectele acesteia, a fost realizată prin intermediul unor norme de trimitere având o redactare aproximativ identică (pentru grupurile de societăți - art. 183; pentru falimentul instituțiilor de credit - art. 204; pentru falimentul societăților de asigurare/reasigurare - art. 242).

45. Prima concluzie intermediară care se desprinde este în sensul unei abordări uniforme a legiuitorului în ceea ce privește reglementarea procedurii insolvenței și a falimentului grupurilor de societăți, al instituțiilor de credit și al societăților de asigurare/reasigurare, prin intermediul unor norme speciale integrate în actul normativ-cadru pentru procedurile de insolvență.

46. Dispozițiile art. 75 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 consacră, în enumerarea pe care o conțin, mai multe ipoteze de excepție în care nu operează suspendarea de drept prevăzută în alin. (1) teza întâi a aceluiași articol. Printre aceste situații de excepție, care nu au corespondent în reglementarea anterioară,

se numără și ipoteza căilor de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii [art. 75 alin. (2) teza întâi].

47. În cazul societăților de asigurare/reasigurare, potrivit prevederilor art. 262 alin. (4) tezele întâi și a doua din Legea nr. 85/2014, hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva lor. Creanțele pretinse în aceste procese se înregistrează la dosarul de faliment al tribunalului și se supun examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit Legii nr. 85/2014.

48. Din analiza comparativă rezultă a doua concluzie intermediară, și anume aceea că textul constituie, în realitate, o aplicație particulară a efectului suspendării de drept consacrat de art. 75 alin. (1) tezele întâi și a doua din Legea nr. 85/2014, adaptată specificului insolvenței acestei categorii speciale de agenți economici, pentru care eșecul redresării financiare conduce direct la intrarea în faliment, fără o perioadă de observație și fără posibilitatea reorganizării în baza unui plan supus confirmării judecătorului-sindic.

49. Corelat cu dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) teza întâi din Legea nr. 85/2014, care exceptează de la efectul suspendării de drept căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii, art. 105 alin. (1) tezele a doua-a patra din Legea nr. 85/2014 oferă următoarele soluții: (i) în cazul în care hotărârile judecătorești sau arbitrale sunt anulate, casate sau modificate în căile de atac, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar va reface tabelul de creanțe în mod corespunzător; (ii) dacă în calea de atac instanța de judecată anulează sau casează hotărârea, fără a dezlega și fondul dedus judecății, pronunțând o hotărâre de anulare sau casare cu trimitere spre rejudecare, practicianul în insolvență trebuie să treacă la verificarea creanței, notificând creditorii în cazul neînscrisii totale sau parțiale a creanței; acești creditorii pot formula contestația prevăzută de art. 59 alin. (5) din lege, urmând ca judecătorul-sindic și, consecutiv, instanța de apel competentă să decidă asupra modului în care creanța va fi înscrisă în tabel.

50. În materia falimentului societăților de asigurare/reasigurare, legiuitorul nu a stabilit reguli speciale derogatorii de la regulile anterior arătate, aplicabile cu titlu de drept comun situațiilor în care creditorii societății aflate în faliment, inclusiv creditorii de asigurări, aleg calea realizării creanțelor prin înscriere la masa credală. De asemenea, nici dispozițiile legale care soluționează un eventual concurs între procedura administrativă necontencioasă desfășurată potrivit Legii nr. 213/2015 și Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 24/2019 privind Fondul de garantare a asiguraților, cu modificările și completările ulterioare, și înscrierea creanței de asigurări în procedura falimentului nu conduc la concluzia contrară, aceea că aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (2) lit. a) teza întâi din Legea nr. 85/2014 ar fi incompatibilă per se cu parcurgerea uneia sau alteia dintre proceduri.

51. Ca atare, un creditor de asigurări aflat în ipoteza sesizării cu recurs în interesul legii are aceleași opțiuni ca și un creditor de asigurări care fie nu a urmat procedura judiciară pentru stabilirea existenței și întinderii creanței, fie deține o hotărâre judecătorească definitivă de stabilire a existenței și/sau întinderii creanței.

52. O altă concluzie intermediară ce poate fi desprinsă din această analiză este în sensul că mecanismele specifice puse la dispoziția creditorilor de asigurări atât de Legea nr. 213/2015, cât și de Legea nr. 85/2014 nu împiedică aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (2) lit. a) teza întâi din Legea nr. 85/2014.

53. Un ultim argument ce poate fi adus în sprijinul celei de-a doua orientări jurisprudențiale vizează recunoașterea unui tratament juridic identic din perspectiva aplicării ambelor ipoteze de excepție prevăzute de art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 85/2014.

54. Atunci când, față de societatea de asigurare/reasigurare, parte responsabilă civilmente, s-a deschis procedura falimentului, acțiunea civilă din procesul penal nu se suspendă, astfel încât în practica instanțelor penale a apărut problema stabilirii calității în care Fondul de garantare a asiguraților stă în aceste procese.

55. Problema a fost lămurită de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin Decizia nr. 26 din 20 noiembrie 2017, în sensul că societatea de asigurare/reasigurare față de care s-a deschis procedura falimentului continuă să stea în aceste procese în calitate de parte responsabilă civilmente.

56. În concluzie, față de sediul normativ unic și faptul că în cadrul ambelor proceduri sunt discutate aspecte care pot privi existența și/sau întinderea unor creanțe de asigurări, soluția care se impune este aceea a recunoașterii unui tratament juridic unitar, în sensul de a se da eficiență în egală măsură ambelor excepții prevăzute de art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 85/2014.

VIII. Opinia judecătorilor-raportori

57. Judecătorii-raportori au apreciat că recursul în interesul legii este admisibil și că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 262 alin. (4), prin raportare la prevederile art. 75 din Legea nr. 85/2014, căile de atac promovate de debitorul societate de asigurare/reasigurare față de care a fost deschisă procedura falimentului împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii acestei proceduri nu sunt suspendate de drept.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

IX.1. Asupra admisibilității recursului în interesul legii

58. Potrivit dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, "Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești".

59. Verificând regularitatea investiției, prin prisma dispozițiilor legale sus-menționate, se constată că cerința legală - în ceea ce îl privește pe titularul sesizării Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj - este îndeplinită.

60. Obiectul recursului în interesul legii se circumscrie dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, și anume privește o problemă de drept soluționată diferit de instanțele naționale, conturându-se două opinii în jurisprudență.

61. Este îndeplinită și condiția privind respectarea cerințelor de ordin formal prevăzute de art. 515 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia "Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii".

62. Astfel, Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj a atașat memoriului de recurs în interesul legii hotărâri judecătorești definitive din care rezultă că practica judiciară neunitară se identifică la nivelul mai multor curți de apel din țară, inclusiv la Înalta Curte de Casație și Justiție, secțiile I și a II-a civile.

IX.2. Asupra fondului recursului în interesul legii

63. Problema de drept care formează obiectul recursului în interesul legii, așa cum se degajă din orientările jurisprudențiale relevate, vizează efectele deschiderii procedurii de insolvență față de o societate de asigurare/reasigurare asupra căilor de atac formulate de debitorul insolvent împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului, introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii acestei proceduri judiciare. Altfel spus, ceea ce trebuie să lămurească instanța supremă pe calea mecanismului recursului în interesul legii este dacă, după ce a fost declanșată procedura de executare colectivă față de o societate de asigurare/reasigurare, litigiile care au ca obiect căile de atac promovate de debitorul falit împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori având ca obiect realizarea unor creanțe bănești împotriva debitorului, introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii acestei proceduri, sunt sau nu supuse suspendării de drept a judecății.

64. Prin urmare, situația premisă este aceea în care față de o societate de asigurare/reasigurare a fost declanșată procedura falimentului în condițiile art. 245-247 din Legea nr. 85/2014, potrivit cărora o asemenea procedură se deschide pe baza unei cereri introduse fie de Autoritatea de Supraveghere Financiară, fie de societatea de asigurare/reasigurare debitoare sau de creditorii acesteia, după caz, iar anterior acestui moment debitorul a promovat anumite căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii procedurii, pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului.

65. Aceasta, în condițiile în care prin alin. (4) al art. 262 din Legea nr. 85/2014 se prevede expres că hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare, urmând ca toate creanțele pretinse în aceste procese să fie înregistrate la dosarul de faliment al tribunalului, fiind supuse examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor potrivit acestui act normativ.

66. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că suntem în prezența unui caz de suspendare de drept a căii de atac promovate de societatea de asigurare/reasigurare anterior deschiderii față de aceasta a procedurii de faliment, cu argumentul că dispozițiile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 au un caracter de normă specială față de cele generale ale art. 75 din aceeași lege. Această opinie este motivată pe specificul procedurii de insolvență a societăților de asigurare/reasigurare, în cazul cărora nu există o perioadă de observație sau o procedură de reorganizare, deschizându-se direct procedura falimentului. Prin urmare, pasivul debitorului trebuie clarificat într-un interval scurt de timp, fără a putea aștepta soluționarea unor proceduri care se pot întinde pe durata a câțiva ani.

67. În cea de-a doua orientare jurisprudențială s-a reținut că nu suntem în prezența unui caz de suspendare de drept a căii de atac promovate de societatea de asigurare/reasigurare anterior deschiderii față de aceasta a procedurii de faliment, deoarece dispozițiile art. 75 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 85/2014 sunt aplicabile și procedurii de faliment al acestor categorii de societăți. Principalele argumente în susținerea acestei teze vizează faptul că, pe de o parte, nu există vreo contradicție între cele două texte și nici vreo derogare expresă; pe de altă parte, trebuie avut în vedere că alin. (5) al art. 262 din Legea nr. 85/2014 reglementează înscrierea în tabelul creditorilor a creanțelor constatate prin titluri executorii obținute ulterior momentului pronunțării hotărârii de faliment. Prin urmare, acest text de lege ar fi aplicabil doar dacă dispozițiile art. 262 alin. (4) nu ar avea în vedere și suspendarea căilor de atac declarate de debitor, fiind astfel posibilă obținerea unor titluri constând în hotărâri judecătorești cu caracter executoriu ulterior deschiderii procedurii de faliment. Dispozițiile art. 262 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2014 au caracter derogatoriu, determinat de specificitatea falimentului societăților de asigurare/reasigurare, numai în măsura în care conțin soluții legislative derogatorii. În condițiile în care prevederile art. 262 alin. (4) și (5) nu dispun ceva diferit în raport cu norma generală - art. 75 alin. (1) și (2) din aceeași lege -, acestea se aplică în mod obligatoriu, în completare, pentru situațiile nereglementate diferit.

68. Într-adevăr, prevederile art. 15 alin. (2) și (3) din Legea nr. 24/2000 statuează următoarele: "(2) Caracterul special al unei reglementări se determină în funcție de obiectul acesteia, circumstanțiat la anumite categorii de situații, și de specificul soluțiilor legislative pe care le instituie. (3) Reglementarea este derogatorie dacă soluțiile legislative referitoare la o situație anume determinată cuprind norme diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie, aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri."

69. Așadar, o reglementare are caracter derogatoriu numai în măsura în care soluțiile legislative referitoare la o situație anume determinată cuprind norme diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie (norma generală), aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri nereglementate diferit de norma specială. Dacă norma specială nu reglementează, ea se complinește cu norma generală, întrucât, de regulă, norma specială derogă numai sub unele aspecte, pentru cele omise de la reglementare (adică fără intenția legislatorului de a reglementa diferit) aplicându-se în continuare norma de drept comun.

70. Scopul Legii nr. 85/2014 este, potrivit art. 2 din lege, instituirea unor proceduri de prevenire a insolvenței la care pot recurge debitorii aflați în dificultate și, respectiv, a unor proceduri colective de insolvență pentru acoperirea pasivului debitorului, în cadrul cărora debitorul beneficiază, atunci când este posibil, de șansa de redresare a activității sale.

71. Pentru realizarea unui asemenea scop legiuitorul a prevăzut unele limitări ale drepturilor creditorilor de a finaliza - începând cu data declanșării procedurii de insolvență - demersuri judiciare sau extrajudiciare paralele, de natură a-i compromite finalitatea prin afectarea predictibilității și securității procedurii judiciare, prin suprimarea caracterului colectiv și crearea unor breșe nepermise în natura unitară a acesteia.

72. Este de necontestat că procedura insolvenței societăților de asigurare/reasigurare prezintă o anumită specificitate în raport cu procedura de insolvență a altor categorii de debitori, altfel nu s-ar justifica reglementarea sa separată, într-un capitol distinct al Legii nr. 85/2014 (capitolul IV - Dispoziții privind falimentul societăților de asigurare/reasigurare, art. 242-272).

73. Această procedură judiciară se aplică societăților prevăzute la art. 1 alin. (2) pct. 56 din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv sucursalelor acestora cu sediul în străinătate, precum și sucursalelor și filialelor societăților de asigurare din state terțe, care au sediul în România, însă ea nu se aplică sucursalei unei societăți de asigurare/reasigurare sau a unei societăți mutuale dintr-un stat membru al Uniunii Europene, care a primit o autorizație de la autoritatea de supraveghere a statului membru de origine.

74. Prin alin. (3) al art. 243 din Legea nr. 85/2014 se arată că măsurile aplicate în cadrul procedurii falimentului reglementate de capitolul dedicat falimentului societăților de asigurare/reasigurare urmăresc protejarea intereselor legitime și a drepturilor creditorilor de asigurări. Aceasta deoarece în cazul falimentului societăților de asigurare/reasigurare una dintre particularități rezidă în faptul că există două categorii mari de creditori: a) creditorii de asigurări, adică acei creditori ale căror creanțe s-au născut din contracte de asigurare și care sunt îndreptățiți să își recupereze creanța fie de la Fondul de garantare a asiguraților, fie prin înscrierea la masa credală; și b) ceilalți creditori ai societății de asigurare/reasigurare, care își pot recupera creanța numai prin înscrierea la masa credală.

75. Totodată, art. 242 din aceeași lege statuează ritos că prevederile capitolului I, cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se vor aplica în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

76. Potrivit normelor de trimitere menționate la pct. 44 din prezenta decizie, ori de câte ori dispozițiile speciale relative la insolvența anumitor categorii de debitori (grupurile de societăți, instituțiile de credit și societățile de asigurare/reasigurare) nu reglementează o anumită situație, își vor găsi aplicarea regulile de drept comun în materie de insolvență.

77. În cazul de față, alături de abrogarea expresă a dispozițiilor din acte normative speciale și concentrarea materiei într-o reglementare unică - Legea nr. 85/2014 -, evitarea paralelismelor legislative și a redundanțelor s-a realizat și prin utilizarea normei de trimitere, procedeu de tehnică legislativă care pune în evidență interconexiunea legislativă.

78. Or, și în procedura falimentului societăților de asigurare/reasigurare există o normă de trimitere expresă la prevederile de drept comun în materia insolvenței, ceea ce pune în evidență raportul de complementaritate pe care se grefează instrumentul de tehnică legislativă al normei de trimitere. Tocmai acest raport de complementaritate face posibilă completarea normei speciale cu norma generală sub aspectele care, în cadrul normei speciale, nu au primit o reglementare expresă derogatorie de la norma generală, conform principiului generalia specialibus non derogant.

79. Măsura privind suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a oricărei executări silită îndreptate împotriva societății debitoare ca urmare a intrării sub incidența Legii nr. 85/2014 se justifică prin natura specială a procedurii prevăzute de legislația insolvenței, procedură care impune crearea unui cadru unitar, colectiv, consensual și egalitar în care creditorii unui debitor comun să își poată valorifica drepturile împotriva debitorului aflat în stare de insolvență.

80. În realitate însă toate aceste acțiuni vor înceta [efect identic ca finalitate cu cel prevăzut de teza finală a alin. (1) al art. 75 din Legea-cadru a insolvenței] pentru că, prin forța împrejurărilor, suspendarea presupune reluarea la un moment dat a acestor acțiuni, situație de neconceput în falimentul societăților de asigurare/reasigurare, un asemenea debitor nemaiputând reveni din procedura insolvenței. Creanțele specifice acestor acțiuni se vor înscrie în tabelul creanțelor după ce vor fi examinate de către lichidatorul judiciar.

81. Este în afară de orice dubiu, având în vedere că legiuitorul face referire la "acțiunile judiciare sau extrajudiciare" și la "măsurile de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare", că numai acele acțiuni care tind la realizarea creanțelor, adică la îndeostularea creditorilor, sunt susceptibile de a fi suspendate, întrucât doar aceste demersuri individuale ale creditorilor falitei pot afecta bunurile aflate în patrimoniul debitorului, instanța de judecată investită cu o astfel de acțiune având deplina libertate de a analiza în ce măsură cererile de chemare în judecată aflate în curs de soluționare se circumscriu sau nu respectivelor cerințe legale.

82. În aceste condiții, existența unor acțiuni paralele cu procedura concursuală prevăzută de Legea nr. 85/2014 ar produce nesiguranță cu privire la masa credală, ceea ce ar face imposibilă evaluarea activului și a pasivului averii debitorului, în vederea distribuirii rezultatului lichidării, în cazul în care ne referim la insolvența unei societăți de asigurare/reasigurare, astfel cum este ea definită de pct. 31 al art. 5 din lege, cu luarea în considerare și a prevederilor art. 245 din același act normativ. Tocmai de aceea, ținând seama de caracterul colectiv, unitar și concursual al procedurii de executare colectivă, toți creditorii care dețin creanțe împotriva debitorului insolvent trebuie să își înscrie aceste creanțe la masa credală, dacă doresc să nu li se aplice sancțiunea decăderii, prevăzută de art. 114 din lege, normă generală care, de asemenea, se aplică și procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare.

83. Numai pentru creditorii de asigurări (persoana asigurată, beneficiarul asigurării sau terța persoană păgubită), prin Legea nr. 213/2015 s-a reglementat o schemă de garantare în domeniul asigurărilor, care are ca scop protejarea acestora de consecințele insolvenței unui asigurător. În acest sens, persoana care pretinde un drept de creanță de asigurări împotriva asigurătorului în stare de insolvență poate formula o cerere de plată motivată, adresată Fondului de garantare a asiguraților, în condițiile stabilite prin această lege, dar nu mai târziu de 90 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului sau de la data nașterii dreptului de creanță, atunci când acesta s-a născut ulterior, sub sancțiunea decăderii din drept. Fondul asigură efectuarea plății indemnizațiilor/despăgubirilor din disponibilitățile sale, către creditorii de asigurări, potrivit condițiilor și plafonului de garantare stabilite prin Legea nr. 213/2015.

84. Având în vedere scopul procedurii reglementate de Legea nr. 85/2014, legislatorul român a introdus în mod expres anumite excepții de la suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau a măsurilor de executare silită, excepții care sunt cuprinse în art. 75 alin. (2) din legea sus-menționată, la lit. a) fiind menționate, printre altele, căile de atac promovate de debitor împotriva acțiunilor unui/unor creditor/creditori începute înaintea deschiderii procedurii (mai precis, împotriva hotărârilor judecătorești nefavorabile debitorului).

85. Deși în capitolul dedicat insolvenței societăților de asigurare/reasigurare este reluat unul dintre cele mai importante efecte ale hotărârii de deschidere a procedurii falimentului față de un asemenea debitor, și anume suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare (creanțele pretinse în aceste procese urmând să fie înregistrate la dosarul de faliment, fiind supuse examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit regulilor stabilite prin Legea nr. 85/2014), legiuitorul nu a mai redat și situațiile de excepție de la această regulă de principiu.

86. Cu toate acestea, excepțiile de la regula suspendării de drept, reglementate în cuprinsul primului capitol al titlului II - Procedura insolvenței, capitol care, de altfel, poartă denumirea "Dispoziții comune", sunt aplicabile și în procedura falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare.

87. Că este așa rezultă nu doar din analiza conținutului art. 242 din Legea nr. 85/2014, la care s-a făcut deja referire, în temeiul căruia art. 262 alin. (4) și (5) din aceeași lege, ca dispoziție cu caracter special, se completează cu prevederile art. 75 alin. (2) din același act normativ, în măsura în care norma specială nu dispune altfel și în măsura compatibilității lor cu falimentul societății de asigurare/reasigurare, ci și din însăși interpretarea dispozițiilor art. 262 din legea anterior menționată.

88. Astfel, acest din urmă text normativ prevede că deschiderea procedurii falimentului împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare se dispune prin hotărârea judecătorului-sindic. Hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are drept consecință retragerea de către Autoritatea de Supraveghere Financiară a autorizației de funcționare a societății de asigurare/reasigurare debitoare, dacă această măsură nu s-a dispus anterior pronunțării hotărârii. Lichidatorul judiciar desemnat de judecătorul-sindic va publica hotărârea de deschidere a procedurii de faliment în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, precum și în cel puțin două ziare de circulație națională, odată cu publicarea urmând să o comunice atât autorității competente, cât și Fondului de garantare.

89. Potrivit alin. (5) al art. 262 din Legea nr. 85/2014, creanțele de asigurări, constatate prin titluri executorii obținute ulterior momentului pronunțării hotărârii de faliment, se înregistrează la tribunal, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de cel mult 10 zile de la data obținerii titlului. Lichidatorul judiciar este obligat să verifice și, dacă este cazul, să înscrie aceste creanțe în tabelul creanțelor, cu respectarea ordinii de preferință și/sau a cauzelor de preferință legale ale acestora. În toate cazurile, cererea de înregistrare a acestor creanțe nu poate fi depusă mai târziu de data întocmirii tabelului definitiv consolidat al creanțelor.

90. Prin urmare, este de necontestat că dacă nu s-ar putea aplica, în procedura privind falimentul societăților de asigurare/reasigurare, și situațiile de excepție de la măsura suspendării de plano a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau de executare silită, norma specială, care vizează doar insolvența acestei categorii de debitori și care permite ca și creanțele de asigurări, constatate prin titluri executorii obținute ulterior momentului pronunțării hotărârii de faliment, să fie înregistrate la tribunal, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de cel mult 10 zile de la data obținerii titlului, dar nu mai târziu de data întocmirii tabelului definitiv consolidat, nu și-ar fi avut rostul.

91. În aceste condiții, singura concluzie logico-juridică este aceea potrivit căreia dispozițiile art. 262 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2014 își găsesc aplicarea în coroborare cu cele ale art. 75 alin. (2) din aceeași lege.

92. Așadar, textul art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 nu trebuie interpretat disparat, ci trebuie avut în vedere, pe de o parte, art. 262 în integralitatea sa și, pe de altă parte, întreg cadrul legislativ în materie, respectiv, în mod concret, art. 242 din Legea nr. 85/2014, potrivit căruia prevederile capitolului I (din care fac parte și dispozițiile art. 75, care conțin derogările de la suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare, extrajudiciare sau a măsurilor de executare silită pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului), cu excepția celor cuprinse în secțiunea a 6-a, se aplică în mod corespunzător procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare, cu derogările prevăzute în acest capitol.

93. De altfel, aceasta este și concluzia Curții Constituționale, care prin Decizia nr. 36 din 30 ianuarie 2018 și prin Decizia nr. 690 din 8 noiembrie 2018 a statuat că dispozițiile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 trebuie integrate în reglementarea procedurii insolvenței din cuprinsul acestui act normativ. Totodată, Curtea a arătat că măsura suspendării de drept prevăzută de art. 75 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 se justifică prin natura specială a procedurii insolvenței, existența unor acțiuni paralele producând incertitudine cu privire la masa credală, instanța de judecată competentă având obligația de a analiza în ce măsură acțiunile aflate în curs de soluționare se circumscriu sau nu cerințelor cuprinse în norma menționată.

94. "Averea debitorului" este definită, prin art. 5 pct. 5 din Legea nr. 85/2014, ca reprezentând totalitatea bunurilor și drepturilor sale patrimoniale, inclusiv cele dobândite în cursul procedurii insolvenței, care pot face obiectul executării silite potrivit Codului de procedură civilă.

95. Suspendarea tuturor acțiunilor (urmată de încetarea procesului, la momentul la care soluția deschiderii procedurii insolvenței devine definitivă) este unitară, uniformă și imperativă, tocmai pentru că singura cale de valorificare a drepturilor patrimoniale față de debitorul insolvent este formularea - în termen - a cererilor de admitere a creanțelor (existența unei proceduri de plată distincte pentru protejarea creditorilor de asigurări nefiind în măsură să determine o altă concluzie). Repunerea pe rol a acțiunilor judiciare sau extrajudiciare pentru realizarea creanțelor are loc doar în cazul desființării sau, după caz, al revocării hotărârii de deschidere a procedurii, reluarea executărilor silite putând avea loc în aceleași condiții.

96. În acest fel se evită ca asupra averii debitorului să se exercite acțiuni individuale de urmărire sau executare silită a creanțelor creditorilor, eliminându-se incertitudinile asupra masei pasive. Altfel spus, se asigură "stabilizarea masei credale", ca premisă de naștere a principiului concursualismului, scopul acestei norme imperative de ordine publică fiind acela de a concentra toate litigiile având ca obiect averea debitorului în competența exclusivă a judecătorului-sindic desemnat în procedura insolvenței.

97. Din interpretarea per a contrario a primei teze a alin. (1) al art. 262 din Legea nr. 85/2014 rezultă că acțiunile judiciare, extrajudiciare și măsurile de executare silită îndreptate împotriva debitorului societate de asigurare/reasigurare cu privire la care s-a deschis procedura insolvenței, acțiuni sau măsuri prin intermediul cărora nu se tinde la realizarea creanțelor asupra averii debitorului (adică la îndeostularea creditorilor), nu se suspendă ope legis, norma analizată făcând referire expresă, în teza a doua, la "creanțele pretinse în aceste procese", care se vor înregistra la dosarul de faliment al tribunalului și sunt supuse examinării și înscrierii lor în tabelul creanțelor, potrivit acestui act normativ.

98. Efectul deschiderii procedurii insolvenței este suspendarea acțiunii civile judiciare/extrajudiciare care are ca obiect realizarea unei creanțe împotriva debitorului născute înaintea declanșării procedurii, ca acțiune civilă individuală sau proces civil concret, în sensul dat de art. 29 din Codul de procedură civilă, indiferent de stadiul procesual în care se află (fond, apel, recurs, contestație în anulare sau revizuire ori, după caz, fond înaintea tribunalului arbitral, acțiune în anularea hotărârii arbitrale sau recurs la soluția primită din partea curții de apel), cu excepția cazului în care acțiunea/procesul se află într-o cale de atac exercitată de debitor.

99. În concluzie, dispozițiile art. 262 alin. (4) și (5) din Legea nr. 85/2014 au caracter derogatoriu, determinat de specificitatea falimentului societăților de asigurare/reasigurare, numai în măsura în care conțin soluții legislative diferite. În măsura în care aceste texte normative nu dispun ceva diferit în raport cu norma generală - art. 75 alin. (2) din aceeași lege, se aplică în completare, în mod obligatoriu, norma generală pentru toate situațiile nereglementate diferit, evident, cu condiția să nu existe vreo situație care face inaplicabilă obiectiv norma generală, ceea ce nu este cazul în speță.

100. Fiind întrunite dispozițiile art. 514 din Codul de procedură civilă, în temeiul dispozițiilor art. 517 alin. (1) din același cod,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 262 alin. (4), prin raportare la prevederile art. 75 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările și completările ulterioare, căile de atac promovate de debitorul societate de asigurare/reasigurare față de care a fost deschisă procedura falimentului, împotriva hotărârilor judecătorești prin care au fost soluționate acțiunile unui/unor creditor/creditori pentru realizarea creanțelor asupra averii debitorului introduse pe rolul instanțelor înaintea deschiderii acestei proceduri, nu sunt suspendate de drept.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.